

UZASADNIENIE

wyroku zaocznego z dnia 7 stycznia 2016 roku

Pozwem z dnia 29 marca 2015 roku wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie powód P. K. i M. K. (...) S. C. wnieśli o zasądzenie od pozwanego R. G. kwoty 913 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 25 lutego 2015 r. do dnia zapłaty oraz kosztów sądowych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 20 stycznia 2015 r. strony zawarły w formie elektronicznej Umowę pożyczki na kwotę 700 zł z obowiązkiem spłaty do dnia 24 lutego 2015 r. Mimo wezwań i monitów pozwany nie wywiązał się z obowiązku spłaty. Powodowie wskazali, że na kwotę dochodzoną w niniejszym postępowaniu składa się należność główna w wysokości 700 zł, jednorazowa prowizja za udzielenie pożyczki (28 % kwoty pożyczki) w wysokości 196 zł, opłata za monit SMS dla przeterminowanej pożyczki w wysokości 3 zł, opłata za monit e-mail dla przeterminowanej pożyczki w wysokości 2 zł, opłata za drugi monit e-mail dla przeterminowanej pożyczki w wysokości 2 zł, opłata za ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty wysłane listem poleconym w wysokości 10 zł. Powodowie podnoszą, że w dochodzonej od pozwanego kwocie uwzględniono kwotę 200 zł tytułem wypłaty dokonanej przez pozwanego (pozew k. 3-7, 24-25).

Postanowieniem z dnia 30 marca 2015 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie, VI Wydział Cywilny (sygn. akt VI Nc-e 553286/15) przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla m.st. Warszawy w W. wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty (postanowienie z dnia 30 marca 2015 r. - k. 12).

Pozwany R. G. wezwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę, nie żądał przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności i nie złożył wyjaśnień na piśmie ani ustnie (protokół rozprawy z dnia 7 stycznia r. - k. 44, zwrotne potwierdzenia odbioru- k. 73).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. K. i M. K. prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod firmą (...) S. C. polegająca zawieraniu umów pożyczki gotówkowej w drodze elektronicznej za pomocą strony internetowej www.netgotowka.pl. (okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie twierdzeń strony powodowej jako fakty przyznane lub bezsporne na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c..

W ocenie Sądu na podstawie przedstawionych przez powodów dokumentów Sąd nie był w stanie w sposób jednoznacznych ustalić, że strony łączyła umowa pożyczki, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie pozwany w żaden sposób nie ustosunkował się do pozwu wniesionego przez powoda. Korespondencja kierowana do pozwanego została uznana za doręczoną w trybie art. 139 § 2 k.p.c. W takiej sytuacji, tj. gdy pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. sąd wyda wyrok zaoczny.

Wyrok zaoczny stanowi swoistego rodzaju sankcję dla pozwanego za naruszenie ciężaru procesowego – wdania się w spór co do istoty sprawy (art. 221 k.p.c.).

W sytuacji zaistnienia w/w przesłanek formalnych do wydania wyroku zaocznego, Sąd zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Przy czym przyjęcie przez sąd, przy wydaniu wyroku zaocznego, za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych nie rodzi domniemania prawdziwości tych twierdzeń, gdyż Sąd ocenia, czy okoliczności te nie budzą uzasadnionych wątpliwości albo nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Instytucja ta rodzi fikcję czy też domniemanie przyznania okoliczności faktycznych przez pozwanego i zastępuje jedynie postępowanie dowodowe przy czym tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1972 r., III CRN 539/71). Ponadto niezależnie od wynikającego z art. 339 § 2 k.p.c. domniemania prawdziwości twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy, sąd ma każdorazowo obowiązek krytycznego ustosunkowania się do twierdzeń powoda z punktu widzenia ich ewentualnej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. W przypadku wątpliwości w tym przedmiocie, sąd ma obowiązek przeprowadzić postępowanie dowodowe w celu wyjaśnienia powstałych wątpliwości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1998 roku I CKU 85/98 LEX nr 1216211; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997 roku I CKU 115/97 LEX nr 1227454). Co więcej nie ulega wątpliwości, iż brak działania ze strony pozwanego nie jest wystarczający do wydania wyroku zaocznego, w sytuacji gdy dowody i twierdzenia powoda są niekompletne i pozostawiają wątpliwości co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1993 roku II CRN 80/93 LEX nr 156460). Ocena zgodności z prawdą twierdzeń powoda następuje na podstawie materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy.

W niniejszej sprawie należy podnieść, że okoliczności przytoczone przez powodów budzą wątpliwości, które w ocenie sądu należy uznać za uzasadnione. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że powodowie dołączyli do pozwu jedynie sporządzone przez siebie niepoświadczone za zgodność z oryginałem dokumenty w postaci kserokopii bądź wydruku komputerowego umowy pożyczki i załączników do tej umowy. Jakkolwiek umowa pożyczki, na którą powołuje się strona powodowa została zawarta w formie elektronicznej i brak jest na niej podpisów stron zawierających przedmiotową umowę, to jednak Sąd jedynie na podstawie złożonych do akt wydruków komputerowych nie mógł w sposób nie budzący wątpliwości stwierdzić, czy do zawarcia takiej umowy w ogóle doszło. Wprawdzie w myśl art. 720 § 2 k.c. umowa pożyczki nie musi być zawarta w formie pisemnej a jedynie dla celów dowodowych, fakt jej zawarcia winien być stwierdzony pismem. Wskazać należy, że oświadczenie woli złożone w postaci elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej tylko wówczas, gdy jest opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu (art. 78 § 2 k.c.). Tymczasem na załączonej do pozwu umowie brak jest takiego podpisu, a zatem nie może ona stanowić dowodu w sprawie. W takiej sytuacji powodowie powinni byli uprawdopodobnić fakt zawarcia umowy choćby poprzez złożenie dowodu dokonania przelewu na konto pozwanego pożyczonej kwoty, lub złożyć dowód spłaty przez niego części zobowiązania. Nie ulega wątpliwości, iż powodowie powinni dysponować takimi dokumentami, jeśli umowa z pozwanym została faktycznie zawarta. Wprawdzie w treści pozwu strona powodowa wskazuje jako załączniki 2 egzemplarze dowodu w postaci potwierdzenia bankowego przelewu kwoty pożyczki, jednakże dokumentu tego do akt nie załącza.

Należy zauważyć, że fakt przeniesienia własności środków pieniężnych na konto pozwanego ma istotne znaczenie w rozpatrywanej sprawie. Stosownie bowiem do treści art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Pożyczka jest zatem umową, na podstawie której dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego przedmiot pożyczki, a biorący zobowiązuje się zwrócić przedmiot pożyczki w pieniądzu o tej samej wielkości lub w rzeczach tego samego gatunku i takiej samej jakości. Pożyczka jest umową, przy której podobnie jak przy umowie sprzedaży dochodzi do zmian w obrębie prawa własności przedmiotu umowy. Przeniesienie własności przedmiotu pożyczki może nastąpić w każdy prawem przewidziany sposób, przy czym w wypadku pieniędzy w grę wchodzi wydanie gotówki, przelew gotówki, otwarcie kredytu na rachunku bankowym. Kodeksowa definicja pożyczki wskazuje zatem, że świadczeniem dającego pożyczkę jest przeniesienie na własność biorącego pożyczkę określonej

ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku i wykonanie tego świadczenia dający pożyczkę powinien udowodnić w procesie cywilnym. Dopiero wówczas zasadne staje się oczekiwanie od biorącego pożyczkę, że udowodni on spełnienie swego świadczenia umownego tj. zwrot pożyczki (tak Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia z dnia 17 kwietnia 2012 r., I ACa 285/12, LEX nr 1162845). W procesie o zapłatę należności, opartym na twierdzeniu o przeniesieniu własności przedmiotu pożyczki wskutek zawarcia umowy pożyczki, badanie sądu obejmuje zarówno istnienie, jak i treść stosunku zobowiązaniowego, jaki wiąże strony takiej umowy.

Ciężar udowodnienia faktów istotnych z punktu widzenia wymagań regulacji z art. 720 k.c., w tym i dotyczących zarówno istnienia, jak i treści stosunku zobowiązaniowego, jaki wiąże pożyczkodawcę i pożyczkobiorcę, spoczywa na osobie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Reasumując, w okolicznościach niniejszej sprawy, powodowie na okoliczność wykazania istnienia zobowiązania będącego przedmiotem pożyczki udzielonej w dniu 20 stycznia 2015 r. pozwanemu R. G. przedstawili jedynie wydruk umowy pożyczki gotówkowej wraz załącznikami nie podpisanej ani przez powodów ani przez pozwanego. Nadto powodowie nie załączyli dowodu dokonania przelewu kwoty 700 zł na konto pozwanego – tj. dowodu na poparcie faktu zawarcia umowy pożyczki, jak również brak jest jakiegokolwiek dowodu na okoliczność wskazaną w pozwie, że pozwany spłacił część zadłużenia w wysokości 200 zł. Złożona do akt dokumentacja, którą przedstawiła strona powodowa, nie pozwala na przyjęcie w sposób jednoznaczny, że istnieje stosunek prawny łączący strony procesu, a tym samym, że powodom przysługuje od pozwanego roszczenie w dochodzonej w sprawie wysokości. Złożonej dokumentacji nie można również obdarzyć walorami wiarygodności i mocy dowodowej na podstawie art. 308 § 1 k.p.c., gdyż w systemie prawa polskiego jedynie wydruki bankowe mają moc dokumentu mimo braku podpisu i pieczęci. Stanowi to jednak wyjątek, który należy wyklądać ścieśniająco. Odmienna wykładnia art. 308 § 1 k.p.c. w odniesieniu do tego rodzaju wydruków niesie ze sobą niebezpieczeństwo zastąpienia dokumentu jako środka dowodowego wydrukami dowolnie kreowanymi przez strony procesu na jego potrzeby

Z uwagi na to, iż działanie art. 339 § 2 k.p.c. nie rozciąga się na dziedzinę prawa materialnego, obowiązkiem sądu rozpoznającego sprawę w warunkach zaoczności jest rozważenie, czy w świetle przepisów prawa materialnego twierdzenie strony powodowej uzasadniają uwzględnienie żądania i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach. Jeżeli zatem w świetle przytoczonych przez powoda okoliczności brak jest podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, sąd wyrokiem zaocznym oddala powództwo (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1999 roku I CKU 176/97 LEX nr 37430). Nie udowodnienie istnienia tzw. stosunku podstawowego mimo nałożonego obowiązku wykazania tej okoliczności, skutkowało oddaleniem powództwa. Wobec niezłożenia przez powodów jakichkolwiek dowodów potwierdzających fakt istnienia dochodzonej pozwem wierzytelności, Sąd nie mógł poczynić stosownych ustaleń w oparciu o same tylko twierdzenia strony.

Konsekwentnie, niewykazanie roszczenia głównego powoduje, że także żądanie w zakresie odsetek za opóźnienie w jego spełnieniu nie zasługiwało na uwzględnienie, ponieważ bez wykazania należności głównej naliczenie odsetek jest niezasadne. Konieczność przyjęcia takiego stanowiska wynika z istoty oraz funkcji odsetek i znajduje potwierdzenie w przepisach art. 359 § 1 k.c., a zwłaszcza w art. 481 § 1 k.c. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie I ACa 300/12, LEX nr 1238206).

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w wyroku zaocznym.